Lyhennelmä keynote-esitelmästä Santa Barbara-symposiumissa Kaliforniassa 8.11.1997

Ympäristösynti

Uskomme, että ortodoksinen liturgia ja elämä pitävät sisällään käsinkosketeltavia vastauksia pelastuksen sekä kuolemasta ja turmeluksesta vapautumisen kaltaisiin perimmäisiin kysymyksiin. Eukaristia on jumalanpalveluselämämme ydin. Juurisyy sille, että saastutamme eli teemme syntiä maailmaa kohtaan, piilee kieltäytymisessämme pitää elämää ja maailmaa kiitoksen sakramenttina sekä lahjana, joka avaa koko maailman tasolla jatkuvan yhteyden Jumalaan.

Pyrimme hahmottelemaan uudenlaista tietoisuutta, joka ei pohjaa vain filosofiseen poseeraukseen, vaan konkreettiseen, mystistä laatua olevaan kokemukseen. Uskomme, että tehtävämme on erityisesti kasvattaa tietoisuutta aikuisten keskuudessa, sillä juuri aikuisväestö kuluttaa suurimman osan planeetan tarjoamista resursseista ja lahjoista. Kuitenkin viime kädessä juuri lastemme tähden meidän on kyettävä tarkastelemaan omaa toimintaamme siten, että jokaisella teollamme on suora vaikutus ympäristön tulevaisuuteen. Ihmisen ja ympäristön suhteen ytimessä on ihmisten suhde toisiin ihmisiin. Yksilöinä emme elä vain pystysuorassa suhteessa Jumalaan ja vaakasuorassa suhteessa toisiimme, vaan monimutkaisessa suhteiden verkossa, joka tunkeutuu koko elämämme, kulttuurimme ja aineellisen maailman lävitse. Ihmisolennot ja ympäristö muodostavat saumattoman olemassaolon kudelman, monimutkaisen kankaan, jonka luojaksi me uskomme Jumalan.

Kaikkien uskonperinteiden edustajat ylistävät jumalallista pyrkiessään ymmärtämään suhdettaan kosmokseen. Koko universumi osallistuu elämän juhlintaan, ja tätä pyhä Maksimos Tunnustaja kuvasi ”kosmiseksi liturgiaksi”. Voimme erottaa tämän kosmisen liturgian elämän rikkaassa biologisessa kompleksisuudessa. Nämä monimutkaiset suhteet nousevat tietoisuuteemme kun tulemme itsekin tietoisiksi siitä mitä on olla ihminen kosmoksessa. Ihmisinä meidät on luotu Jumalan kuvaksi ja kaltaisuudeksi, ja meidät on kutsuttu tunnistamaan keskinäinen riippuvuus itsemme ja ympäristömme välillä.

Seisoessamme pappeina maailman alttarin edessä kohotamme luomakunnan takaisin kohti Luojaansa ehtoollisen leivässä ja viinissä ja näin olemme suhteessa sekä Jumalaan että toisiimme. Liturgisessa elämässämme totisesti todennamme odotuksen kautta kosmoksen lopullista tilaa Jumalan valtakunnassa. Juhlistamme luomakunnan kauneutta ja pyhitämme maailman elämää palauttaen kaiken Jumalalle kiittäen. Jaamme tämän maailman ilolla, mystisenä yhteytenä

jumalallisen kanssa. Niinpä eukaristassa kohotamme koko luomakunnan täyteyden Luojan puoleen ja saamme sen takaisin siunauksena, Jumalan elävänä läsnäolona.

Askeettinen tie

Vastuuseemme Jumalan luomakunnasta kuuluu myös askeettinen puoli. Tämä asketismi vaatii meiltä vapaaehtoista pidättäytymistä, jotta voisimme elää harmoniassa ympäristön kanssa. Asketismi tarjoaa käytännön esimerkkejä luonnonsuojelusta. Kulutuksemme vähentämisellä, josta ortodoksisessa teologiassa puhutaan termillä *enkrateia* tai itsehillintä, pyrimme varmistamaan, että resursseja jää myös toisille. Kun teemme mielenmuutosta, kannamme vastuuta myös kolmannen maailman kehittyvistä maista. Aineellisen yltäkylläisyyden tulee laajentua kattamaan myös muut oikeudenmukaisella tavalla.

Meidän on haastettava itsemme tarkastelemaan henkilökohtaisia ja hengellisiä asenteitamme yhteiskunnallisten linjausten jatkeena. Itsehillintä vapauttaa meidät itsekeskeisen tarpeen jatkuvasta kierteestä ja näin voimme tehdä hyvää toisille. Teemme näin, koska rakastamme luontoa ympärillämme. Meidät on kutsuttu työskentelemään nöyrässä harmoniassa luomakunnan kanssa, ei ylimielisen ylivallan kautta. Asketismi tarjoaa esimerkin siitä mitä tarkoittaa yksinkertainen elämä.

Asketismi ei merkitse pakoa yhteiskunnasta tai maailmasta, vaan yhteisöllistä mielenlaatua ja elämäntapaa, joka johtaa aineellisten hyvyyksien kunnioittavaan käyttöön niiden hyväksikäytön sijaan. Ylettömän kulutuksen voidaan ajatella olevan seurausta sellaisesta maailmankuvasta, jossa olemme vieraantuneita niin itsestämme, maasta, elämästä kuin Jumalastakin. Maan hedelmien rajoittamattomalla kuluttamisella päädymme itse ahneuden ja itaruuden kuluttamiksi. Yletön kulutus jättää meidät tyhjiksi ja vieraannuttaa meidät oman itsemme ytimestä. Asketismi on näin korjaavaa toimintaa, mielenmuutoksen tie, näky katumuksesta. Tämä näky johtaa meitä katumuksen kautta takaisin maailmaan, jossa sekä annamme että saamme luomakunnan lahjoista.

Menneisyyden katuminen

Kutsumme ortodoksisia kristittyjä osallistumaan aitoon katumukseen siitä tavasta, jolla olemme käyttäytyneet Jumalaa kohtaan, toisiamme kohtaan ja maailmaa kohtaan. Hellästi muistutamme ortodokseja, että maailman tuomitseminen lepää Jumalan kädessä. Meidän on kutsuttu Jumalan rakkauden hoitajiksi ja heijastajiksi esimerkin kautta. Näin julistamme kaiken elämän pyhyyttä, sillä

koko luomakunta kuuluu Jumalalle ja heijastaa hänen jatkuvaa tahtoaan, että elämä on runsauden elämää. Meidän on rakastettava elämää, jotta toiset voivat nähdä ja tuntea sen kuuluvan Jumalalle. Meidän on jätettävä onnistumistemme arviointi Luojan käsiin.

Rakkaudella puhuttelemme kaikkia maan kansoja, että he etsisivät keinoja auttaa toisia ymmärtämään niitä lukemattomia tapoja, joilla olemme toisiimme ja maapalloon kytkeytyneet. Tällä tavoin voimme ryhtyä korjaamaan sitä osattomuutta, jota monet tuntevat suhteessaan luomakuntaan.

Uskomme vakaasti, että monet ihmiset ovat alkaneet käyttäytymään kuin materialistiset tyrannit. He, jotka tyrannisoivat maata ovat tosiasiallisesti surullisesti itse tyrannian ikeen alla.

Jos ihmiset kohtelisivat toisten ihmisten omaisuutta samaan tapaan kuin he kohtelevat ympäristöä, pitäisimme käytöstä antisosiaalisena. Turvautuisimme tarpeellisiin oikeustoimiin palauttaaksemme omaisuuden sen oikealle omistajalleen. Niinpä on sopivaa etsiä eettisiä, ja joskus myös oikeudellisia, ratkaisuja ekologisiin rikoksiin.

Ympäristösynti

Rikos luonnonympäristöä kohtaan on näin ollen synti. On syntiä, kun ihmiset aiheuttavat lajien sukupuuttoja ja tuhoavat Jumalan luomakunnan biologista monimuotoisuutta; on syntiä, kun ihmiset halventavat maapallon eheyttä muuttamalla sen ilmastoa, hakkauttamalla sen metsät tai tuhoamalla sen kosteikot; on syntiä, kun ihmiset vahingoittavat toisia ihmisiä taudeilla; on syntiä, kun ihmiset saastuttavat maailman vesistöt, maat, ilman ja elämän myrkyllisillä aineilla.

Rukouksessa pyydämme anteeksiantoa synneille, jotka olemme tehneet tahtoen tai tahtomattamme. Taatusti meidän on anottava Jumalan anteeksiantoa turmellessamme hänen luomaansa ympäristöä, joka oli hänen kauneudellaan siunattu. Näin voimme ryhtyä osallistumaan vastuullisesti maapallon elämään sekä toimimaan perustellun tiedon pohjalta yhteydessä koko luomakuntaan myös oman sielumme syvyyksissä.

Valikoiden suom. Ari Koponen